

Üniversite Öğrencilerinin Yüzme Kavramına İlişkin Metaforik Algıları

Metaphorical Perceptions of University Students on the Concept of Swimming

Gökhan ARIKAN¹, Ali CULHA²

¹Harran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Şanlıurfa
· arikangokhan@hotmail.com · ORCID > 0000-0001-8491-1941

²Harran Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, Şanlıurfa
· aliculha@harran.edu.tr · ORCID > 0000-0002-5215-0823

Makale Bilgisi/Article Information

Makale Türü/Article Types: Araştırma Makalesi/Research Article

Geliş Tarihi/Received: 02 Kasım/November 2022

Kabul Tarihi/Accepted: 31 Mart/March 2023

Yıl/Year: 2023 | **Cilt – Volume:** 14 | **Sayı – Issue:** 1 | **Sayfa/Pages:** 43-58

Atıf/Cite as: Arıkan, G., Culha, A. "Üniversite Öğrencilerinin Yüzme Kavramına İlişkin Metaforik Algıları"
Ondokuz Mayıs Üniversitesi Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi,
14(1), Nisan 2023: 43-58.

Sorumlu Yazar/Corresponding Author: Gökhan ARIKAN

Yazar Notu/Author Note: "Araştırma için Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'ndan 16.09.2022 tarihli ve 2022/158 - karar sayısı ile etik kurul izni alınmıştır."

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN YÜZME KAVRAMINA İLİŞKİN METAFORİK ALGILARI

ÖZ

Kavramları anlamamız somutlaştırmamızda etkili olan metaforlar, kavramların oluşumu ve süreci hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren, kontrol eden, ve iletişim sağlayan en etkili zihinsel araçlardan biri olarak ifade edilmektedir. Diğer bir ifadeyle; metafor kavramı ile vurgulanmak istenilen, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasıdır. İnsanların yüzme kavramına yükledikleri anlam yaşam biçimine göre de farklılaşabilir. İşte bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada insanların yüzme kavramına yükledikleri anlamın ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bu anlamın metaforlar yoluyla ortaya çıkarılmasında nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Bu fenomenolojik araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yüzmeye ilişkin metaforik algılarını keşfetmektir. Araştırmanın verileri elektronik ortamda hazırlanan yapılandırılmış form aracılığıyla toplanmıştır. Formun birinci bölümünde katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin sorular yer almıştır. İkinci bölümde ise metafor çalışmalarında sık sık kullanılan “Yüzme gibidir. Çünkü.....” yapısı kullanılmıştır. Araştırmanın verileri Harran Üniversitesi öğrencilerinden random bir şekilde toplanmıştır. Araştırmaya 156 kadın, 112 erkek toplam, 268 öğrenci katılmıştır. Verilerin analizinde katılımcıların araştırma konusu yapılan fenomeni nasıl deneyimlediklerine ilişkin kodlar ve temalar listelenmesi sonucunda, anlamsal bir bütün oluşturacak şekilde 6 tema elde edildi Bu temalar “İnsanın özgür olma arzusu”, “Sağlık ve rahatlama”, “Fiziksel aktivite”, “Yaşam mücadelesi”, “Doğayla özdeşleşme”, “Eğlence” başlıkları altında toplanmıştır. Elde edilen 6 tema genel manada olumlu algılar görülmektedir. Bu çalışmadaki bulgulara göre, öğrenciler “Yüzme” metaforuna ilişkin olumlu algılara sahip oldukları söylenebilir.

Anahtar Kelimeler: Spor, Yüzme, Metafor, Öğrenci.

METAPHORICAL PERCEPTIONS OF UNIVERSITY STUDENTS ON THE CONCEPT OF SWIMMING

ABSTRACT

Metaphors, which are effective in understanding and concretizing concepts, are expressed as one of the most effective mental tools that structure, direct, control and communicate our thoughts about the formation and process of concepts. In other words; What is intended to be emphasized with the concept of metaphor is

the explanation of a concept, phenomenon or event by analogy with another concept, phenomenon or event. The meaning that people attribute to the concept of swimming may also differ according to the lifestyle. Based on these considerations, this research aimed to reveal the meaning that people attribute to the concept of swimming. Qualitative research methods were preferred to reveal this meaning through metaphors. The aim of this phenomenological research is to explore the metaphorical perceptions of university students about swimming. The data of the research were collected through a structured form prepared in electronic environment. In the first part of the form, there were questions about the personal information of the participants. In the second part, "Swimming is like, which is frequently used in metaphor studies. Because....." structure is used. The data of the study were collected randomly from Harran University students. A total of 268 students, 156 women and 112 men, participated in the study. In the analysis of the data, as a result of listing the codes and topics about how the participants experienced the phenomenon, 6 themes were obtained to form a semantic whole. These themes were "Man's desire to be free", "Health and relaxation", "Physical activity", "Life struggle" They were gathered under the titles of "identification with nature" and "entertainment". The 6 topics obtained show positive perceptions in general. According to the findings of this study, it can be said that the students have positive perceptions about the "swimming" metaphor.

Keywords: Sport, Swimming, Metaphor, Student.

GİRİŞ

Yüzme, bireyin su içerisinde belirli bir mesafeyi herhangi bir malzeme kullanmadan ve dışarıdan herhangi bir temas olmadan kendi başına süre baskısı olmadan hareket edebilmesidir. Olimpik bir branş olan yüzme sporu ise, su içerisinde sporcunun serbest, sırt, kurbağalama, kelebek stillerinde belirli mesafeleri, belirli teknik koşullar içerisinde süre baskısı ile yüzebilmesi olarak tanımlanabilir. Yüzme genel bir motor yeteneği gerektirmesinin yanı sıra, su ortamında gerekli olan özel yeteneklere de sahip olmalıdır. Yüzme yeteneğinin başarısı, yüzme, suya dalma, atlama, süzülme, nefes alma, bacak itme, kol çekme, bacak ve kol hareketlerinin koordinasyonu gibi bu özel temel yetenekler ile belirlenebilir. Yetenek gerektiren bu becerilerin sergilenmesi ve algılanması bireyler için farklılık göstermektedir. Aynı zamanda yetenek gerektiren bu becerilerin daha kısa zamanda uygulanabilmesi için kavramların da daha iyi anlaşılması gerekmektedir. Kavramları anlamamız somutlaştırmamızda etkili olan metaforlar, kavramların oluşumu ve süreci hakkında düşüncelerimizi yapılandıran, yönlendiren, kontrol eden e-iletişim sağlayan en etkili zihinsel araçlardan biri olarak ifade edilmektedir (Guerrero ve Villamil, 2002;

Hogler ve ark., 2008 Shaw ve Mahlios, 2011). Başka bir ifadeyle metafor, insanların öne sürmekte zorluk çektikleri düşüncelerini öne sürmesine fırsat veren ve bireylerin olgu ve olayları zihinsel olarak yapılandırma biçimlerini belirleyen bir zihinsel tasarımıdır (Shaw ve Mahlios, 2011; Karaçam ve Aydın, 2014; Yıldız ve Gizir, 2018). Diğer bir ifadeyle; metafor kavramı ile vurgulanmak istenilen, bir kavram, olgu veya olayın başka bir kavram, olgu veya olaya benzetilerek açıklanmasıdır (Oxford ve diğerleri, 1998; Palmquist, 2001; Nikitina ve Furuoka, 2008). Çünkü bireyler çoğu zaman anlamakta problem yaşadıkları kavramları betimlemede ya da açıklamakta farklı ifadelerden yararlanmayı tercih etmektedirler (Ekici, 2016). Eğitim süreçlerini daha etkili inceleme ve bilinmeyenleri ve anlaşılmayanları açıklığa kavuşturma açısından metaforların, alanyazın incelendiğinde birçok çalışmada kullanıldığı görülmektedir (Uygun ve ark., 2016).

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri açısından düşünüldüğünde yüzme farklı bir spor dalıdır. Çünkü yüzme milli eğitimi bağlı okullarda programlarda yer alabilen ender su sporlarından birisidir. Yüzmeyi birçok spor dalından ayıran özellik ise iklim koşullarına bağlı olarak özel alan gerektirmesidir, bu durum yüzmeyi herkesin her an ulaşabileceği bir spor dalı olmaktan yoksun bırakabilmektedir.

Yüzme, insanlara su gibi farklı bir ortamda yer alma olanağı tanımaktadır. Bu olanak, insanların zihninde yüzmeye yönelik farklı düşüncelerin veya algıların oluşmasını beraberinde getirebilir. İnsanların yüzme kavramına yükledikleri anlam yaşam biçimine göre de farklılaşabilir. İşte bu düşüncelerden hareketle, bu çalışmada insanların yüzme kavramına yükledikleri anlamın ortaya çıkarılması hedeflenmiştir. Bu anlamın metaforlar yoluyla ortaya çıkarılmasında nitel araştırma yöntemleri tercih edilmiştir. Bu fenomenolojik araştırmanın amacı, üniversite öğrencilerinin yüzmeye ilişkin metaforik algılarını keşfetmektir. Bu amaca yönelik aşağıda oluşturulan alt problemlere yanıt aranmıştır:

- Üniversite öğrencilerinin yüzme kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar nelerdir?
- Üniversite öğrencilerinin yüzme kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu (BESYO) ve diğer bölümlerin öğrencileri olmalarına göre farklılık göstermekte midir?

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Bu araştırma, nitel araştırma desenlerinden fenomenoloji ile gerçekleştirilmiştir. Fenomenoloji deseninin kullanıldığı çalışmalarda, insanların araştırma konusu yapılan fenomeni nasıl hissettikleri, anlamlandırdıkları, betimledikleri ve

anımsadıklarına yoğunlaşırlar. Fenomeni deneyimleyen insanlardan veriler toplanır. Bu veriler katılımcıların ortak tecrübe ettiği fenomenin özünü ortaya koymak üzere analiz edilir (Patton, 2014). Araştırmanın fenomenoloji deseni ile gerçekleştirilmesinin nedeni, yüzme fenomenini en az bir kez deneyimleyen üniversite öğrencilerinin bu fenomene yönelik düşüncelerinin, algılarının veya bakışlarının ortaya çıkarılmak istenmesidir.

Veri Toplama Aracı

Araştırmanın verileri elektronik ortamda hazırlanan yapılandırılmış form aracılığıyla toplanmıştır. Formun birinci bölümünde katılımcıların kişisel bilgilerine ilişkin sorular yer almıştır. İkinci bölümde ise metafor çalışmalarında sık sık kullanılan “Yüzme gibidir. Çünkü.....” yapısı kullanılmıştır. Katılımcılardan boş bırakılan yerleri doldurmaları istenmiştir. Bu şekilde, katılımcıların yüzmeyle ilişkin bir metafor oluşturmaları ve bu metaforu oluşturma gerekçelerini açıklamaları istenmiştir. Metafor, temel manada bir olay veya bir nesnenin belirli özelliklerini açıklamaya yarayan bir araçtır. Metaforlar, nitel çalışmalarda okuyucu ile güçlü bağlantı kurmanın ve bulguları iletmenin eğlenceli bir yolu olarak görülebilir (Patton, 2014).

Verilerin Toplanması

Verilerin toplanmasına başlamadan önce etik kurul başvurusu yapılmıştır. Harran Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Etik Kurulunun 16/09/2022 Tarih ve 2022-158 Sayılı kararıyla etik kurul onayı alınmıştır. Ardından veriler toplanmaya başlamıştır. Araştırmanın verileri Harran Üniversitesi öğrencilerinden rastgele random bir şekilde toplanmıştır. Verilerin toplanması, BESYO ile diğer bölümler arasında yapılacağından BESYO'dan maksimum sayıda veri toplanmaya çalışılmıştır. Uygun görülen derslerden önce araştırma hakkında öğrencilere bilgi verilmiş, araştırmanın amacı açıklanmış, gönüllülük esasıyla katılmak isteyen öğrencilerden araştırmanın verileri toplanmıştır. Fenomenoloji desenin kullanıldığı araştırmalarda verilerin araştırmanın fenomeni ile ilgili tecrübeye veya deneyime sahip olması gerekir (Patton, 2014; Merriam, 2018). Bu nedenle veriler toplanırken katılımcıların hayatları boyunca en az bir kez yüzmeyi deneyimlemeleri önkoşul olarak konulmuştur. Görüşme formunda üniversite öğrencilerine hayatları boyunca suya (havuz, deniz, göl vs.) girip girmedikleri sorulmuştur. 24 kişinin yüzme deneyimi yaşamadıkları varsayılmıştır ve görüşleri değerlendirmeye alınmamıştır. Üniversitenin farklı bölümlerinde öğrenim gören öğrencilere ulaşmaya çalışarak araştırmanın katılımcıları oluşturulmuştur.

Araştırmanın Katılımcıları

Bu araştırmanın katılımcıları üniversitelerde öğrenim gören ön lisans ve lisans öğrencileridir. Fenomenoloji deseniyle gerçekleştirilen araştırmalarda katılımcıların fenomenle ilgili deneyimlerinin olmasına yukarıda değinilmiştir. Bu deneyimlerin incelenebilmesi için amaçlı örnekleme stratejilerinden ölçüt örnekleme ile katılımcılar belirlenmiştir. Araştırmada katılımcı olarak yer alacak öğrencilerde hayatları boyunca suya (havuz, deniz, göl vs.) en az bir kez girme şartı aranmıştır. Bu şartı sağlayan 268 öğrencinin verileri değerlendirmeye alınmıştır. Katılımcılara ait bazı özellikler aşağıda verilmiştir.

Tablo 1. Katılımcılara ait bilgiler

Değişken		n	Yüzde (%)
Cinsiyet	Kadın	156	58,2
	Erkek	112	41,8
	20 ve altı	41	15,2
Yaş (Yıl)	21-25	207	77,2
	26 ve üstü	20	7,4
Bölüm	BESYO	100	37,3
	Diğer	168	62,7
Yüzme Bilip Bilmeme	Bilenler	160	59,7
	Bilmeyenler	108	40,3
Yüzme Eğitimi Alıp Almama	Alanlar	78	29,1
	Almayanlar	190	70,9
Doğup Büyüdüğü Yerde Deniz, Göl vs. Yüzülebilecek Yer Olup Olmaması	Vardı	93	25,2
	Yoktu	175	74,8
Toplam		268	100

Tablo 1’de görüldüğü üzere araştırmaya katılan üniversite öğrencilerin 156’sı kadın, 112’si erkektir. Öğrencilerin 41’inin yaşı 20 ve altı, 20’sinin yaşı 26 ve üstüdür. Büyük bir bölümü ise (207 öğrenci) 21 ile 25 yaş aralığındadır. 100 öğrenci Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğrencisi iken 168 öğrenci diğer bölümlerin (Tıp Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Hemşirelik, İlahiyat Fakültesi) öğrencisidir. Katılımcıların 160’ı yüzme bilirken, 108’i bilmemektedir. 78 öğrenci yüzme eğitimi almış, 190 öğrenci almamıştır. Öğrencilerin 93’ünün doğup büyüdüğü yerde deniz, göl vs. yüzülebilecek yer varken, 175’inin yoktur. Nitel araştırmalarda etik ilkeler çerçevesinde katılımcıların gerçek isimleri yerine yaygın olarak rumuz veya numara verilmektedir. Bu araştırmada katılımcı sayısının fazla olması nedeniyle K1, K2, K3... şeklinde numaralandırma yapılmıştır. Daha sonra verilerin analizine başlanmıştır.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde katılımcıların araştırma konusu yapılan fenomeni nasıl deneyimlediklerine ilişkin kodlar ve temalar listelenir, anlamsal bir bütün oluşturacak şekilde sunulur. Sunulan bu kod ve temalar dikkate alınarak bir tartışma yapılır ve katılımcıların ortak deneyimleri vurgulanarak bir sonuç çıkarılır (Creswell, 2016). Bu araştırma bir metafor çalışması olduğundan her metafor bir kod olarak kabul edilmiştir. Kodlar önce alfabetik sıraya dizilmiştir. Tekrarlanan kodlar belirlenmiştir. Eş anlamlı kodlar tek bir kelimeyle ifade edilmiştir. Sekiz kodun araştırmanın amacıyla örtüşmediği tespit edilmiş ve bu kodlar kapsam dışı bırakılmıştır. Araştırmanın veri seti olarak kullanılan kodlar anlam bakımından irdelenmiş ve katılımcıların metafora ilişkin gerekçeleri dikkate alınmıştır. Benzer veya yakın anlamı çağrıştıran kodlar tema adı verilen kategorilere indirgenmiştir. Bu işlemler araştırmanın geçerlik ve güvenilirlik stratejileri doğrultusunda çalışmanın her iki yazarı tarafından yapılmış ve karşılaştırılmıştır. Önce görüş birliğine varılan noktalar belirlenmiş, sonra görüş ayrılığı yaşanan noktalarda ortak kararlar alınmıştır. Metaforlar kod olarak kabul edildiğinden araştırmacılar temalar, kodların temalara dağılımı ve araştırmanın amacına hizmet etmeyen kodların ayıklanması üzerine değerlendirme yapmışlardır.

Geçerlik ve Güvenirlik

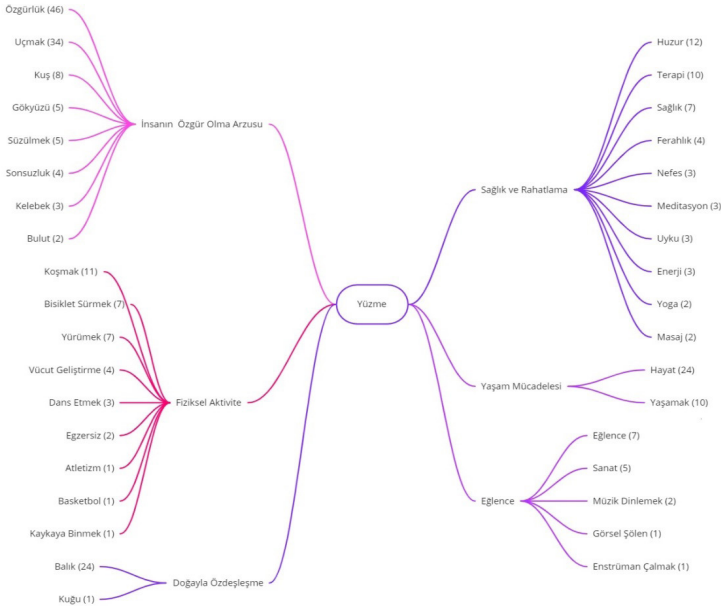
Nitel araştırmalarda geçerlikle ilgili olarak pek çok perspektif ve stratejinin olduğu bilinmektedir (Creswell, 2016). Bu bağlamda geçerlik ve güvenilirliği arttırmaya yönelik, araştırmanın tüm aşamalarında etik ilkeler benimsenmiştir. Nitel araştırmaların geçerlik ve güvenilirliğinin sağlanmasında etik ilkelerin dikkate alınması yaygın olarak kabul edilen ortak bir anlayıştır (Merriam, 2018). Araştırmanın geçerliğini arttırmak üzere akran incelemesi stratejisi (Creswell, 2016) kullanılmıştır. Bu kapsamda araştırmanın her iki yazarı oluşan metaforları ayrı ayrı analiz etmiş, daha sonra karşılaştırma yapılmıştır. Ortak bir anlayışla, araştırmanın amacını tam olarak yansıtmayan veriler ayıklanmıştır. Ayrıca dış denetim stratejisi (Creswell, 2016) ile spor bilimleri alanında uzman bir akademisyenin görüşlerine başvurulmuştur. Uzmanın önerisiyle anlam bütünlüğü sağlamayan iki kod silinmiş, bir temanın isminde değişikliğe gidilmiştir. Nicel araştırmalardan farklılaşsa da nitel araştırmalarda güvenirliliğin bazı önlemler alınarak arttırılması mümkündür. Araştırmacının, kendi yaklaşımını ve aldığı önlemleri açıklaması iç geçerliği, araştırmanın tüm süreçlerini ve tercih ettiği stratejileri açıklaması dış geçerliği arttırarak okuyucuya güven verir (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu kapsamda araştırmanın gerçekleştirilmesinde yapılan işlemlerin olabildiğince açık bir şekilde aktarılmasına özen gösterilmiştir.

Sınırlılıklar

Bu araştırma, yaşamı boyunca en bir kez su (havuz, deniz, göl vs.) deneyimine sahip lisans öğrencilerinin yüzmeye ilişkin metaforlarıyla sınırlıdır. Araştırmanın yapıldığı bölge deniz kıyısında yer almayan bir bölgedir. Deniz kıyısındaki bölgelerde ise su ile daha iç içe bir yaşam söz konusu olabilir. Bu farklılık ö öğrencilerin oluşturdukları metaforları etkileyebilir.

BULGULAR

Katılımcıların oluşturduğu metaforlar ve bu metaforların oluşturulma gerekçesi araştırmanın bulgularını teşkil etmektedir. Oluşturulan metaforlar kod kabul edilmiş, bu kodlar anlamlı bir bütünlük oluşturacak şekilde tema altında kümelendiği. Bu kapsamda altı tema oluşturulmuş ve her temaya uygun kodlar listelenmiştir. Her tema için çarpıcı ve öne çıkan görüşlere doğrudan yer verilmiştir. Bu görüşler birkaç cümle ile açıklanmaya çalışılmıştır. Şekil 1'de katılımcıların yüzmeye yönelik oluşturdukları metaforlara yer verilmiştir.

miro

Şekil 1. Katılımcıların yüzmeye ilişkin oluşturdukları metaforlar

Şekil 1’de görüldüğü üzere yüzme kavramına ilişkin, 36 metafor ve 6 tema elde edildi. Elde edilen bu temalar incelendiği zaman, katılımcıların odaklandığı ilk tema insanın özgür olma arzusudur. Katılımcıların üçte birinden fazlası yüzmeyi insanın özgür olma isteğiyle ilgili metaforlar oluşturmuşlardır. Özgürlük, uçmak, kuş, gökyüzü, süzülme, sonsuzluk, kelebek ve bulut gibi kodların temelinde insanın özgür olma arzusunun yer aldığı düşünülmektedir. Böyle düşünen katılımcılardan K 23, “Ulaşılmaması gereken bir varış noktası yok.”, K 31, “Suyun altı sonsuz ve keşfedilmeyi bekleyen bir dünya...”, K 37, “Tek başına kendi istediğin kadar ilerlediğin ama istemediğin yerde de kendini bulabileceğin acayip bir deneyim.”, K193, “Denizin altında çok farklı bir dünya var ve sen o dünyanın tepesinden bakıyorsun.”, K 157, “Deniz benim için uçsuz bucaksız sonsuz bir alan yüzerken sanki onun içine çekiliyor ve süzülüyor gibi hissediyorum.” şeklinde görüşlerini dile getirmişlerdir. Bu ifadeler dikkate alındığında katılımcıların önemli bir kısmının, insanın özgür olma isteğine vurgu yaptıklarını söylemek mümkündür.

Oluşan ikinci tema sağlık ve rahatlamadır. Katılımcıların yaklaşık beşte biri yüzmeyi sağlık ve rahatlama ilgili kodlara benzetmişlerdir. Huzur, terapi, sağlık, ferahlık, nefes, meditasyon, uyku, yoga, enerji ve masaj olarak ifade edilen kodlar insanın sağlıklı olma ve rahatlama isteği ile ilişkilendirilmiştir. Yüzmeyi sağlık veya masajla ilişkilendiren katılımcılardan K 48, “Yüzerken bütün negatif şeyleri unutuyorum.”, K 132, “Yüzerken rahatladığımı hissediyorum.”, K 160, “Suyun içinde bütün dünyadan kopup kendi kendimle baş başa kalırım.”, K 139, “Yüzerken neredeyse tüm kaslar çalışır.”, K 116, “Masaj gibi geliyor, rahatlıyorum.” ifadelerini kullanmıştır. Bu görüşlere göre katılımcıların bir kısmının sağlıklı olmayı ve rahatlama yüzme ile bağdaştırdıkları söylenebilir.

Üçüncü olarak fiziksel aktivite teması oluşturulmuştur. Araştırmanın katılımcılarından bazıları yüzmeyi fiziksel bir aktivite olarak görmektedirler. Katılımcıların oluşturduğu koşmak, bisiklet sürmek, yürümek, vücut geliştirme, dans etmek, egzersiz, atletizm, basketbol ve kayak gibi kodlar bu tema kapsamında ele alınmıştır. Yüzmeyi fiziksel aktivite olarak gören katılımcılardan K 106, “Her attığın adımı kulaç olarak düşünüyorum.”, K 55 “Her zaman mücadele etmelisin.”, K 237, “Ayakları bisiklete binmeye benzer bir şekilde hareket ettiriyoruz.”, K 65, “Yüzdüğümüz zaman yaptığımız hareketleri dansa benzetiyorum.” ifadelerini kullanmıştır. Fiziksel aktivite ile ilgili görüşlerde de aslında sağlıklı olmaya dönük bazı aktivitelerle ilişkilendirildiğini söylemek mümkündür.

Dördüncü tema yaşam mücadelesi adlandırılmıştır. Bazı katılımcılar yüzmeyi yaşam mücadelesine benzetmişlerdir. Oluşturulan hayat ve yaşamak kodları insanın yaşam mücadelesini yansıtmaktadır. Yüzmeyi yaşam mücadelesi olarak gören katılımcılardan K 149, “İlerlemek için çabalamak gerekir.”, K 182, “Hayatta zorluklar da var kolaylıklar da, yüzme esnasında da hem dalıp hem de su yüzeyine çıkmak hayat gibi...”, K 34, “Çabaladığın sürece yaşarsın.” şeklinde görüşlerini dile

getirmişlerdir. Bu görüşler irdelendiğinde katılımcıların bazılarının yüzmeyi yaşamdaki zorluklarla mücadele etmeye benzettikleri görülmektedir. Yani bu katılımcılar yüzmeyi bir mücadele olarak görmektedirler.

Oluşan beşinci tema doğayla özdeşleşme olarak şekillenmiştir. Yaklaşık her on katılımcıdan biri yüzmeyi özellikle sudaki canlılara benzeterek doğayla ilişkilendirmiştir. Bu kapsamda balık ve kuğu metaforları oluşturulmuştur. Bu benzetmeyi yapan K 90, “Balıklar da orada hayat bulabiliyor.”, K 96, “Oksijensiz suyun altında kalıyoruz balıklar gibi.”, K 238, “Balıklar bizim yaşam alanında hayatta kalamazlar ama insanlar onların yaşam alanlarını keşfe çıkabilirler.” ifadelerini kullanmışlardır. Bu katılımcılar yüzmeye sırasında kendilerini balık veya kuğu gibi sudaki doğal yaşamın bir parçası olarak gördüklerini belirtmişlerdir.

Son olarak oluşan tema eğlencedir. Katılımcıları az bir kısmı da yüzmeyi bir eğlence aracı olarak görmektedirler. Bu katılımcılar yüzmeyi eğlence, sanat, müzik dinlemek, görsel şölen ve çalgı aleti çalmak gibi metaforlarla açıklamışlardır. Bu şekilde metafor kullanan katılımcılardan K 266, “Aktiviteyi yaptığımda bende neşe ve eğlence duyguları gerçekleşiyor.”, K 244, “Yüzmenin fayları var ama en önemlisi bu faydalarının yanında eğlenceli olması.”, K 250, “Sizin ruhunuzu dinlendirir.” şeklinde görüş beyan etmişlerdir. Bu görüşlere göre katılımcıların bazıları yüzmeyi bir eğlence olarak gördüklerini açıklamışlardır.

Yukarıda oluşturulan altı tema ve bu temalara altındaki kodlar ile üniversite öğrencilerinin yüzmeye yönelik metaforik algılarını ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. Böylece araştırmanın birinci sorusunun cevabı verilmiştir. Daha önce açıklandığı gibi araştırmanın ikinci sorusu, BESYO öğrencileri ile diğer öğrencilerin (Tıp Fakültesi, Eğitim Fakültesi, Hemşirelik, İlahiyat Fakültesi) oluşturdukları metaforlar karşılaştırıldıklarında herhangi bir farklılık göze çarpmakta mıdır? olarak belirlenmişti. Yukarıda (Şekil 1) oluşturulan kod ve temalardan yola çıkarak, Tablo 2’de BESYO Öğrencileri ve diğer bölümler şeklinde karşılaştırılarak verilmiştir.

Tablo 2. BESYO öğrencileri ile diğer öğrencilerin yüzme kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar

Temalar	Metaforlar	BESYO	Diğer	Metaforlar	BES-	Diğer
		f	Bölümler		f	YO
			f		f	f
İnsanın Özgür Olma Arzusu	Özgürlük	18	28	Süzülmek	2	3
	Uçmak	13	21	Sonsuzluk	-	4
	Kuş	2	6	Kelebek	-	3
Sağlık ve Rahatlama	Gökyüzü	1	4	Bulut	1	1
	Huzur	2	10	Meditasyon	1	2
	Terapi	5	5	Uyku	1	2
	Sağlık	2	5	Yoga	1	1
	Ferahlık	4	-	Enerji	1	2
	Nefes	-	3	Masaj	1	1
Fiziksel Aktivite	Koşma	7	4	Egzersiz	-	2
	Bisiklet Sürmek	6	1	Atletizm	1	-
	Yürüme	4	3	Basketbol	-	1
	Vücut Geliştirm	4	-	Kaykay	-	1
	Dans Etmek	1	2			
Yaşam Mücadelesi	Hayat	10	14	Yaşamak	2	8

Doğayla Özdeşleşme	Balık	7	17	Kuşu	1	-
	Eğlence	1	6	Görsel Şölen	-	1
Eğlence	Sanat	-	5	Enstrüman	-	1
	Müzik	2	-	Çalmak		
	Dinlemek					

TARTIŞMA

Araştırmanın tartışma ve sonuç bölümünde bütüncül bir bakış açısıyla değerlendirilecektir.

Yüzme' ye yönelik metaforlar incelendiği zaman elde edilen temalar; “İnsanın özgür olma arzusu”, “Sağlık ve rahatlama”, “Fiziksel aktivite”, “Yaşam mücadelesi”, “Doğayla özdeşleşme”, “Eğlence” oluşmuştur. Araştırmada katılımcılara, “Yüzme gibidir. Çünkü.....” yapısı kullanılmıştır. Elde edilen 6 tema genel manada olumlu algılar görülmektedir. Bu çalışmadaki bulgulara göre, öğrenciler “Yüzme” metaforuna ilişkin olumlu algılara sahip oldukları söylenebilir.

Alanyazında yüzme ile ilgili metafor çalışmasına rastlanmadı. Ancak “Spor”, “Beden Eğitimi”, spor branşlarına yönelik metafor çalışmalarının incelendiği görüldü. Karakaya ve Salici (2016) yaptığı çalışmada spor branşlarına yönelik çalışmada, yüzme sporu hakkında 11-13 yaş grubu öğrencilerin algılarını incelemiştir. Elde ettiği ifadeler ise; madalya ve mutluluk, şike can simidi, kulvar, korku olarak araştırmasında yer vermiştir.

Spor kavramı için oluşturulan metaforlar incelendiği zaman; “temel ihtiyaç-yaşam kaynağı” kategorisini takiben ikinci sırada “sağlık- şifa kaynağı”, üçüncü sırada “olumlu pozitif duygu”, dördüncü sırada “başvuru kaynağı-yönlendirici” beşinci sırada ise “psikolojik kazanım-iyi oluş” (Karagün, 2021). Yetim ve Kalfa, (2019) ise “huzur-mutluluk-erinç verici bir unsur olarak spor, sağlık verici, zorunlu görülen, pozitif katkı sağlayıcı, ilgi gösterilmesi, emek verilmesi gereken bir unsur olarak spor” metaforlarını tema halinde sunmuştur.

Beden eğitimi için oluşan metaforları ise Koç (2020), üniversite öğrencilerinin beden eğitimi kavramına ilişkin geliştirdikleri metaforları; Sağlık (15), İhtiyaç (18), Rekreatif (17) olarak 3 kategoride topladığı görülmektedir. Dans kavramını açıklayan diğer bir çalışmada En sık kullanılan metafor “hayat” metaforu olmuştur. Bunun dışında “su”, “aşk”, “oyun” metaforları sıkça kullanılan metaforlardır. Aynı

araştırmada “dans” metaforunu benzetirken “yüzme” metaforunu kullandıkları görüldü (Ayyıldız, 2016).

Yaptığımız bu çalışmada elde edilen metaforlar incelendiği zaman;

Yüzmeyi “İnsanın Özgür Olma Arzusu” Olarak Bu kategori 107 birey, 8 metafor temsil etmektedir. Leibniz’in, “Ruh ile beden arasındaki metafizik bağ, ruh ile bedenin kişilik olarak adlandırdığı özleri oluşturdukları için vardır ve var olmaya muktedir olmaktadır” şeklindeki düşüncesi özgürlük ve kişiliğin metafizik temellerini oluşturmuştur (Müminov, 2016). İnsan özgürlüğü, felsefe tarihi ve sistematigi açısından temel bir sorun olagelmıştır. Özgürlük, hakkında en çok şey yazılan, ancak buna rağmen hala belirsizliğini koruyan bir kavramdır. Evrensel doğa yasasının nedensel belirlenimi karşısında insanın özgür olup olmadığı temel sorundur (Coşkun, 2016). İnsana dair her ne söylendiyse onun özgürlüğüne ilişkin daha çok şey söylenmiş ve özgürlük içeriği zengin bir kavram haline gelmiştir (Akkoç, 2019). Benzer bir çalışmada özgürlük temasına vurgu yapmada kullanılan ifadeler incelendiği zaman, Ruhumdaki kelebeği çıkarmak: Bale yapmak ruhumdaki kelebeği çıkarmaya benzer. “Çünkü özgürlüktür, Kendini dışa vurmaktır, Kalbini ortaya koymaktır”. Şeklinde ifadeler görüldü (Gönül, 2019). Bu kavramı açıklamada, günümüz üniversite öğrencileri arasında özgürlük ile ilgili kendilerini ifade etmede yüzmeyi metafor olarak kullanma nedeni olabilir.

Sağlık Kaynağı olarak bu kategori 11 birey, 6 metafor temsil etmektedir. Sağlık kategorisine ilişkin örnek ifadeler: “Oyun ruhsal ve bedensel sağlık gibidir. Çünkü insanı zinde tutar.” “Oyun antidepresan gibidir. Çünkü insanın ruhunu iyileştirir.” Aynı çalışmada Rahatlama/gevşeme kategorisine ilişkin örnek ifadeler: “Oyun enerji kaynağı gibidir. Çünkü bedeni ve ruhu besler” (Baydar Arıcan,2021). Rahatlama/Dinlenme kategorisi altında yer alan metafor örnekleri incelendiğinde öğrencilerin rekreasyonu iyi vakit geçirme, dinlenme, kaliteli vakit geçirme, rahatlama ve empati yaparak rahatlama şeklinde tanımladıkları belirlenmiştir (Gözen, 2019).

“Spor’ a ait metafor inceleyenHuzur-Mutluluk-Erinç (Rahatlatici-Dinlendirici, İyi Hissettirici) verici bir unsur olarak üretilen metaforlar arasında bu kategoriye göre üniversite öğrencileri tarafından sporun insanları dinlendirdiği, onları rahatlattığı ve onların iyi hissetmesini sağlayarak huzur ve mutluluklarına pozitif yönde katkı sağladığına yönelik etkileri üzerinde durulmaktadır (Sevinç ve Ergenç, 2017).

Yüzme bir spor dalı olmasının yanı sıra etkili bir fiziksel aktivite ve egzersiz aracıdır. Baydar Arıcan (2021) yaptığı çalışmada, öğrencilerinin “Fiziksel aktivite” kavramına yönelik oluşturdukları metaforları; ihtiyaç, yaşam kaynağı, duygular, rahatlama, sosyal çevre, eğitici, sosyal iletişim ve değer olarak tanımlamıştır. Tür-

keli (2019) yaptığı çalışmada üniversite öğrencilerinin fiziksel aktivite kavramına ilişkin metaforları 7 kategori altında toplamıştır. Kategoriler önem sırasına göre zorunlu ihtiyaç, sağlık, rekreatif, ilgi/özveri, gelişim, süreklilik ve değer olarak yer vermiştir. Bu metaforlar incelendiği zaman fiziksel aktivite olarak üretilen bu metaforun spor dallarına yansımadağı görüldü. Yaptığımız bu çalışmada yüzmeyi fiziksel aktivite olarak bu kategoriye 37 birey, 9 metafor temsil etmektedir. Katılımcılar yüzmeyi; Koşmak, Bisiklet sürmek, Yürümek, Vücut geliştirme, Dans etmek, Egzersiz, Atletizm, Basketbol, Kaykay gibi faaliyetler, fiziksel aktivite teması olarak değerlendirildi.

Yaşam mücadelesi olarak bu kategori 34 birey, 2 metafor temsil etmektedir.

Yaşam becerilerini spor yoluyla daha kolay geliştirebileceğini göstermektedir (Larson, 2000). Yüzme sporu yaşam becerileri içerisinde yer alan bir spor dalıdır. Yaz aylarında ve tatil dönemlerinde sıcak bölgelerde yüzme hem spor aracı olarak hem de rekreatif etkinlik aracı olarak tercih edilmektedir. Bu yönü ile yüzme bir spor aracı olduğu kadar bir ihtiyaç olmaktadır. Bunun yanı sıra yüzme becerisine sahip olmayanlar için ise bir zorluk veya mücadele olarak görülebilir.

Doğayla özdeşleşme olarak Bu kategori 25 birey, 5 metafor temsil etmektedir. Bu katılımcılara ait diğer metaforlar içerisinde en az yer verilen frekans değerine sahiptir.

Sosyal özdeşleşme, bir ekibe, gruba, topluluğa bağlı olma, ait olma algısı olarak belirtilebilir. Birey kendini bu topluluğun gerçek bir üyesi olarak algılar. Böylece bireyin kendisi hakkındaki “ben kimim, ne yapıyorum vb.” sorularına kısmen de olsa cevap verir (Karabey ve İşcan, 2007). Bu açıdan incelendiği zaman öğrencilerin doğa ile özdeşleşme de kendini doğadaki yaşayan canlılar arasında yer verdiği ve “balık” ile “kuğu” metaforu oluşturduğu ve bu canlılar ile özdeşleştirildiği görüldü.

“Eğlence” olarak incelendiği zaman bu kategori 16 birey, 6 metafor temsil etmektedir. Koç, (2020) yaptığı “Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Kavramına İlişkinin Metaforik Algıları” çalışmasında “Rekreatif” teması incelendiğinde, “Eğlence”, “Yüzme” kodlarına ulaştığı görülmektedir.

Bu çalışmada Beden eğitimi ve spor kavramları ile ilgili olarak “eğlence” kategorisi altında verilen metaforlar incelendiğinde; “Yüzme” kavramı “eğlence” metaforu ile ilişkilendirilmesi bu kavram için eğlence, bu araştırma içerisinde en az üretilen metafor olarak görüldü. Öğrencilerin yüzmeyi eğlenceli bulmasının bunu daha az spor dalı olarak algıladıkları söylenebilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Araştırmamızda yüzme metaforu incelenmiştir. Tablo 2’de BESYO öğrencileri ile diğer öğrencilerin yüzme kavramına ilişkin oluşturdukları metaforlar karşılaştırmalı olarak verilmiştir. Tablo 2 incelendiğinde hem BESYO öğrencilerinin hem de diğer fakülte/yüksekokul öğrencilerin oluşturdukları metaforların belirgin bir biçimde farklılaştığını söylemek güçtür. Fakat insanın diğer okullarda öğrenim gören öğrencilerin çoğu temada ve kodda oluşturdukları metaforların sayısı fazladır. Ancak bu durum katılımcıların kişisel özellikleri ile ilgili bilgilerde hatırlanacağı gibi, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun (% 62,7) diğer bölümlerde öğrenim görenler olması ile açıklanabilecek bir durumdur. Aslında, bu karşılaştırmanın gerekçesi yüzmeye yüklenilen anlam açısından belirgin bir farklılığın olup olmamasıdır. Ancak belirgin bir anlamsal bir farklılık tespit edilmemiştir. Böylelikle araştırmanın ikinci sorusunun da cevabı verilmiştir. Öğrencilerin öğrenim gördükleri bölüm ile arasındaki fark olmaması yüzmeyi spor branşından çok rekreaktif ve sağlık açısından önemli görmelerinden kaynaklanabilir. Zira bu çalışmada elde edilen metaforlar incelendiği zaman tüm öğrencilerin yüzmeyi “insanın özgür olma arzusu” BESYO (37), fakülte ve yüksekokullar (80) olarak yüksek sayıda ortak bir metaforla ifade edilmiştir.

Bu çalışmada yüzme metaforu incelenmiştir. Araştırma yaptığımız bu bölge denize ve suya uzak bir bölgededir. Bu nedenle farklı coğrafi bölgelerde ve farklı kültüre sahip öğrencilerde bu metafor araştırılabilir.

Teşekkür ve bilgi beyanı

Çalışmada yer alan tüm gönüllü katılımcılara teşekkür ederiz.

Çıkar Çatışması Beyanı

Makalenin yazarları arasında, çalışma kapsamında herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yazar Katkı Oranları

Çalışma Dizaynı (Design of Study): AC (%50), GA(%50)

Veri Toplama (Data Acquisition): GA (%80), AC (%20)

İstatistiksel Analiz (Statistical Analysis): AC (%80), GA(%20)

Makalenin Hazırlanması (Preparation of the Article): AC(%50), GA (%50)

KAYNAKLAR

- Akkoç, N. (2019). "Jean Paul Sartre'in Özgürlük Anlayışının Önemi". Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi, C. 20, S. 36, s. 217-233. doi: 10.21550/sosbilder.420474
- Ayyıldız, T. (2016). Üniversite Öğrencilerinin Dans Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının Analizi. Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi, 1 (2), 13-25.
- Baydar A, H. Ö. (2021). Üniversite Öğrencilerinin Oyun Ve Fiziksel Aktivite Kavramlarına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi. Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 19 (4), 170-183. doi: 10.33689/Spormetre.945404
- Coşkun, S. (2016). Özgürlük Problemi: Spinoza ve Kant. Dört Öge , (9) , 139-156.
- Creswell, J. (2016). Veri Toplama (3. Baskıdan çeviri). (Çev. Ed. S. B. Demir). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. Siyasal.
- Ekici, G. (2016). Student-Teachers' Metaphoric Perceptions Towards the Concept of "Computer" . Gaziantep University Journal of Social Sciences , 15 (3) , 755-781 . doi: 10.21547/jss.256704
- Gönül, F. (2019). Rekreatif bir etkinlik olarak bale kavramına ilişkin metaforik algılar: İzmir ili örneği. Manisa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, Manisa.
- Gözen, E. (2019). Rekreasyon yönetimi bölümü lisans öğrencilerinin rekreasyon kavramına ilişkin metaforik algıları. Stratejik ve Sosyal Araştırmalar Dergisi, 3 (3), 397-416. doi: 10.30692/Sisad.610227
- Guerrero, M.C.M. & Villamil, O.S. (2002). Metaphorical conceptualizations of ESL teaching and learning. Language Teaching Research, 6 (2), 95-120.
- Hogler, R., Gross, M.A., Hartman, J.L. & Cunliffe, A.L. (2008). Meaning in organizational communication: Why metaphor is the cake, not the icing. Management Communication Quarterly, 21, 393-412.
- Karabey, C. N. & Işcan, Ö. F. (2007). Örgütsel Özdeşleşme, Örgütsel İmaj Ve Örgütsel Vatandaşlık Davranışı İlişkisi: Bir Uygulama. Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi, 21 (2) , 231-241
- Karaçam, S. & Aydın, F. (2014). Ortaokul öğrencilerinin teknoloji kavramına ilişkin algılarının metafor analizi. Gaziantep University Journal of Social Sciences, 13(2), 545-572.
- Karagün, E. (2021). İlkokul ve Ortaokulda Farklı Branşlarda Çalışan Öğretmenlerin "Beden Eğitimi" ve "Spor" Kavramlarına İlişkin Metaforları. Eğitim ve Bilim, 46(208). doi: 10.15390/EB.2021.9230
- Karakaya, E. D. & Salıcı, O. (2016). İsparta'da öğrenim gören 11-13 yaş gurubu öğrencilerin popüler spor branşları hakkındaki metaforik algılarının belirlenmesi. International Journal of Social Sciences and Education Research , 2 (3) , 855-869 . DOI: 10.24289/ijsser.279029
- Müminov, K. (2016). Dini Araştırmalar, Nikolay Berdyayev ve Sartre Felsefesinde Kişilik ve Özgürlük Problemi. 19(48), 9- 24
- Koç, U. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Beden Eğitimi Kavramına İlişkinin Metaforik Algıları. Uluslararası Bozok Spor Bilimleri Dergisi, 1(1), 11-20.
- Larson, R. W. (2000). Toward a psychology of positive youth development. American psychologist, 55(1), 170.
- Merriam, S. B. (2018). Nitel araştırma: Desen ve uygulama için bir rehber (3. Baskıdan çeviri). (Çev. Ed. S. Turan) Nobel.
- Nikitina, L. & Furuoka, F. (2008). Measuring metaphors: A factor analysis of students' conceptions of language teachers. Metaphoric.de, 15, 161-180.
- Oxford, R.L., Tomlinson, S., Barcelos, A., Harrington, C., Lavine, R.Z., Saleh, A. & Longhini, A. (1998). Clashing metaphors about classroom teachers: Toward a systematic typology for the language teaching field. System, 26, 3-50.
- Palmquist, R.A. (2001). Cognitive style and users' metaphors for the web: An exploratory study. The Journal of Academic Librarianship, 27 (1), 24-32
- Patton, M. Q. (2014). Nitel araştırma ve değerlendirme yöntemleri (1. Baskı). (Çev. Ed. M. Bütün ve S. B. Şirin). Pegem.
- Sevinç, Ö. S. & Ergenç, M. (2017). Düzce Üniversitesi'nin Bazı Fakültelerinde Öğrenim Görmekte Olan Lisans Öğrencilerinin "Spor" Hakkındaki Metaforları. Düzce Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 7 (2), 106-131.
- Shaw, D.M. & Mahlios, M. (2011). Literacy Metaphors of Pre-Service Teachers: Do They Change After Instruction? Which Metaphors are Stable? How Do They Connect to Theories? Journal of Education for Teaching, 37(1), 77- 92.
- Türkeli, A. (2019). Öğrencilerin Fiziksel Aktivite Kavramına Yönelik Metaforik Algılarının İncelenmesi. Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi, 2 (2) , 119-129.
- Uygun, T., Gökçurt, B., & Usta, N. (2016). Üniversite öğrencilerinin matematik problemine ilişkin algılarının metafor yoluyla analiz edilmesi. Bartın Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 5(2), 536-556.
- Yetim, A. A. & Kalfa, M. (2019). Üniversite öğrencilerinin sporla ilgili metaforik algıları ve spor etkinliği dersi. SPOR-METRE, Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi, 17(1),41-54.
- Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2011). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Seçkin.